

Србија је на зачељу листе земаља у погледу развијености привреде или изградње друштва социјалне правде. Друга је слика ако се посматра одлив капитала који је стечен разним пословним махинацијама.

Према извештају Global Financial Integrity, који се односи на период 2002–2012, мала Србија са привредом у тешкоћама налази се на 15. месту светске листе земаља по одливу капитала. Током претходних 10 година је путем званично регистрованих, а "подешених" пословних трансакција из Србије извучено невероватних 35,8 милијарди евра, односно 3,6 милијарди евра просечно годишње, или преко 10 посто бруто друштвеног производа.

Србија бележи и „успех“. Прва је у свету у категорији одлива средстава у односу на број становника. Годишње по сваком грађанину ове земље – од тек рођеног детета до најстаријег становника – „испари“ 470 евра. Тако нешто се не дешава у другим земљама, чак ни у оним познатим по тајкунизацији, односно брзом и непримереном богаћењу појединаца. Подсетимо се да су у овом периоду држава и привреда узеле кредит у истом износу – 35,6 милијарди евра, док су стране инвестиције биле знатно ниже – 19,5 милијарди евра.

Први на зачељу

Пише: Павле Поповић
уторак, 15 април 2014 07:06

Велики одлив капитала, стечен у сивој и црној зони пословања, само је део пљачке огромних размера. Наводе се велики губици привреде. Колико је овоме допринео нелегалан одлив капитала? Губе се порески приходи, а држава је приморана да мањак буџетских прихода допуњава скупим зајмовима, повећањем пореза на додату вредност и увођењем оштрих мера штедње.

Неометано прање "дрљавих" пара и превођење "мутних послова" у легалне токове, са успешним брисањем трагова, подстиче ширење црне и сиве економије, не у малим већ у највећим фирмама. Даље последице су стагнација легалне привреде и алармантан пораст броја незапослених и сиромашних. Раслојавање становништва по богатству и друштвеном положају све је веће. На врху пирамиде је мали број људи са приходима који се брзо повећавају, највећим делом на основу пословних махинација. Они су инспиратори и актери операција пребацивања капитала преко границе, али и мешетари судбине свих грађана Србије.

Спроведеним начином приватизације обезбеђено је плодно тле за разне пословне махинације и корупцију, а пуном либерализацијом кретања капитала трансфер незаконитих зарада из земље. Приближно две трећине приватизованих фирми је банкротирало или је пред банкротством! Многе су биле плен домаћих и страних инвеститора – предатора, специјализованих за приватизације. Аквизиције од стране називи-инвеститора биле су подвргнуте операцијама исисавања капитала уз асистенцију повезаних фирми, регистрованих у пореским рајевима. Задуживање, набавке по надуваним ценама, лажиране консултантске услуге и друге пословне операције падају на терет приватизованих фирми, а приливи се усмеравају у офшор компаније. Од приватизоване фирме остаје само љуштура – велике обавезе према банкама и другим

повериоцима, неплаћени порези и доприноси, радници без плата.

Приватизација је омогућавала праће новца босовима дилера дроге. Код брзе приватизације нема провере порекла новца нити бонитета учесника. Ко је марио какве је боје мачка, бела или црна, нека само лови мишеве. Ни аутохтоним великим приватним фирмама није страномешетарење са повезаним офшор ћеркама, посебно када се ради о увозу и допингованим фактурама.

Коришћење пореских рајева није служило првобитној намени – оптимизацији пореских издатака у легалним оквирима, већ за легализацију прљавих послова и исисавање капитала.

Некритично прихватање неолибералног приступа реформама – исхитрено разарање старог, а недоследна и спора изградња новог система, проширили су простор за привредни криминал и убрзани одлив капитала. Изградња институција и законске регулативе је заостајала за криминалним делима. На сцену је ступио разобручени капитализам у најсуровијем облику.

Неадекватни законски оквири, слабе институције и „гледање кроз прсте“ повлашћеним кршиоцима законских одредби довели су до крајње дисторзије тржишта. Велики играчи су добили оно што им је либерална догма обећала – пуну слободу деловања у односу на остале учеснике у тржишној утакмици. Масован одлив капитала није изузетак када држава толерише неплаћање пореза и доприноса, неиспуњавање уговорних обавеза или ширење сиве економије.

Поред Агенције за приватизацију, покровитеља плачкашке приватизације, која друга државна институција је чињењем или нечињењем допринела тако масовном одливу капитала? Народна банка, Пореска управа? Да ли је нека од бројних ревизорских кућа указала на пословне малверзације својих клијената? Која је улога комерцијалних банака у трансферима капитала – уобичајена услуга или свесно саучесништво? Недавно је највећа банка у САД кажњена што није спречила преварантску шему улагања!

Уколико се не смањи привредни криминал и одлив капитала – животног сока привреде, ни велики пројекти као што су Београд на води, изградња гасовода, путне и железничке мреже или унапређење пољопривредне производње наводњавањем, неће дати жељене ефекте – обнову посрнуле привреде. Да ли ће се најављене реформе свести на форму без суштинског садржаја? Морају се преиспитати неки аспекти неолибералног приступа уређења тржишних односа!